

EL TIO NELO,

periódic joco-satíric y burlesc.

PRELIMINARS.

Pues señor, asò de no poder soltar la taravilla més que de huit á huit dies, es un treball.

May puc agarrar per les greñes l'oportunitat, pera tratar dels meus asunts, y per lo regular tinc que contar les feches per semanas, es dir, que la vespra d'un fet señalat supòn casi sempre pera mí el espay d'una semana.

Tinc c'anar huit dies davant dels fets, ó huit dies raere; tinc que parlar d'ells cuant ningú encara els ensomia, ó cuant ya tots els han olvidat.

Per això dic qu'es un treball esta inoportunitat per fòrsa.

Huí mateix vach á parlar dels bous, perque huí es pera el meu calendari periodístic la vespra de la festa que no s'ha de selebrar hasta el disapte que ve; aixina com el despues demà d'eixa festa será el disapte siguiant al dels bous.

Y estic en un verdader compromís.

Supònguén vostès que yo tenia determinat fer unes revistes de les corregudes per vindre, c'hagueren pogut ardir en un cresol.

Unes revistes de bòus, à lo andalús, escrites en valensià per EL TIO NELO, vamos, seria còsa de llogar cadiretes.

EL TIO NELO donantli llisons al zeñó Antonio, y parlant de *recortes y galleos, embroques y varelazos, estocadas altas y bajas, ceñidas ó atravesadas, cuarteos y medias vueltas, marronzos, volleteras, pencos, aleluyas* y demés lletania d'ordenansa, tot asò ben mastegat per EL TIO NELO, torne à dir que seria còsa d'armarse un cañaret y de qu'es parlara de mí en el venir *congrés europeo*.

Mes pera una empresa semechant caldria que yo apareguera per eixos carrers tres dies seguits, es dir, el disapte, pera parlar de la correguda del divèndres, el dumenche pera la del disapte, etc. ¿Y saben vòstès c'á ben anar no faria yo la broma per una onsòla de la meua bolchaca? El escriure era lo de manco; pero fiquem despues els gastos consiguents pera tres números extraordinaris... res, prengam les còses conforme venen; EL TIO NELO renuncia á *lluirse* en los bòus, encara que siga defraudar en esta part les esperansas dels seus parroquians.

Pero ara m'en adone; ¿y tot asò à què ve? M'he posat à parlar dels bòus, cuant la meua intensió sòls era referirme als preliminars de la festa.

Chirem, pues, asi la fulla.

Moltes y bones son les notisies que tinc de les corregudes d'enguañ.

En primer llòc ya no queden localitats desents pera abonar.

Este *fenómeno* susuix tots els anys als dos ó tres dies d'anunciarse el abòno

EL TIO NELO anà à pendre localitat el dia que fea quatre del dit anunsi, y li donaren per gran misericòrdia, grades ó escalons dels de tretse quinsels.

Hòme, ¿y asò còm es? digué EL TIO NELO.

— *Lo demás todo está tomado.*

Esta es la frase sacramental qu'el deixa à ú en sis pams de nas; pero per mes qu'el estire may alcansa à òldre la salsa d'este guisao.

¿Els pareix à vòstès que si yo tinguera empenhels... Pero Deu me guarde de formar chuins temeraris. Yo no fas mes c'apuntar un fet que de vell qu'es, ya ningú'n fa cas.

Pero será el últim añ qu'em susuirá asò

¡Yo, ù dels primers defensors de la tauomaquia, y de la plasa de Valensia, tindre c'anar al pichor puesto, com si fora un *cuansevòl!*

Vach á dir que tots els bous eren coixos y cheperuts, qu'el Tato no'n fa un brot, y que la plasa *estuvo convertida en un herradero*.

Vorem si aixina atre añ la Chunta del Hospital me guarda, per los meus dinés, que yo res demane de *momio*, un puestet digne dels hòmens respetables en la *siènsia* del Chiclanero, com yo hu crec ser, millorant lo present.

També tinc atres bònes notisies: les moñes y banderilles seràn d'un gust inusitat; particularment sé yo qu'en hiá un parell tocat, es dir, fet per mà d'una chica.... de mi flor.

Pero sobre totes les notisies, esta qu'els vach á donar ara y que me la guardaba pera el últim, *como oro en paño*.

Túsquen vostès y tòrquense la suor, qu'el cas val això y molt mes.

A la una.

A les dos.

A les... á les.... pués señor, va per descubèrta.

El señor duc de Veraguas.... pero la notisia els se la done á vostés en capítul apart y tal com m'ha segut comunicá de bona tinta, sinse llevar punt ni coma.

Sòls per habernos proporsionat esta novetat li perdone á la Chunta del Hospital el ferme asentar en grada de penúltim orde.

Caballers, ánimo, pues,
no vos dólga una peseta,
y á vendre la camiseta
el que no tinga dinés.
Dotse quinsets ¿qué son? Res;
gastarlos pichor seria
demá, en la boticaría
con que toquem á arrebató,
qu'em pareix ya vore al Tato
con toa zu compañía.

INTERESANT.

El Tio NELO té el honor d'oferir á vostés una pòbra alquerieta c'á pres en el Cabañal, á fi de pasar en les pantorrilles fresques esta temporá de calor.

Pera conceiximent de tots els amics y benvolents, posaré á la porta un lletrero que diga

REDACSIÓ D'EL TIO NELO,

y un tabalet y donsaina que repique á les hòres de sòl, en les que no corren les *brises*.

Y al vore aquell altaret,
en ganes ó sense ganes
dirà cuansevòl discret:
«este es el temple, ó templet,
de les *Iletres valensianes*!»

Qu'es á lo que se reduix l'inosent satisfacció que se yòl procurar EL TIO NELO.

NOTISIA FRESCA.

M'achue cuansevòl còsa que la machoria dels meus lectors se creuen, al llechir el títul que va al cap d'estos reglonets, qu'els vach á parlar d'alguna nòva horchateria, y s'en duen gran chasco, pues la notisia qu'els vullc donar, encara que *fresqueta*, no té res de chelá, ants al contrari, yo crec que farà suar á algu.

En fi, deixemse de rahons y anem al grà.

Vostés lo mateix que yo saben c'al prinsipi de tota correguda de bòus reals ix un alguasil, montat en un caball y vestit á la antiga espanyòla, pera resibir de mans del president de la plasa la clau del toril: pues be; el trache que dit alguasil ha vengut usant hasta l'añ pasat, no era ni el mes á propòsit ni el mes desent pera el obchecte, com va notar molt be el siñor duc de Veraguas en la última correguda, y se comprometé á costecharne ú nòu de la seua bolchaca, digne del *alt funsionari* que s'el pòsa y de la festa á que se dedica.

Ara be; el trache en cuestió ha segut encarregat per el señor duc á un afamat sastre de Madrit, y el divèndres que ve, si Deu vòl, el alguasil qu'ix per la clau el lluirá en la nòstra plasa.

Me pareix qu'esta notisia be mereix el títul de *fresca*, encara que la sustansia d'ella fasa suar al alguasil de marres.

El trache, segons diuen, no deixarà res que desichar en punt á lujo y colorins.

Ara falta pera fero
tot ben fet, y en santa pau,
c'al *gallardo caballero*
li vinga á caure la clau
en el fondo del sombrero.

A
«LAS BRISAS DEL GABAÑAL.»

Pues me coneixes y saps
 que parle claret y pòc,
 deixemse estar d'atres caps
 y anem á lo que f'al choc.

Chust es qu'entre broma y rises
 fasa quatre cumpliments
 el que dispòn de *Les brises*
 á aquell que dispòn dels *vents*.

Pero en pago també es chust
 que yo t'adule y te mime;
 veches, pues, si es del teu gust
 este bufit que t'arrime.

Fa ya molt temps corregué la veu de qu'el Achuntament de Valensia pensába variar els nòms d'alguns carrers, nòms tan llechos, que n'hía d'ells c'hasta dona vergoña el nomenarlos, y no sabem si la idea d'eixa millora, que tant reclama el bon gust y cultura d'esta siutat, y qu'en tan pòcs dinés se podria realisar, haurá calgut, com atres moltes coses, en el pòu del olvit.

Recordem també haber ohuit dir qu'en sèrta sessió que tingué el referit Achuntament se llichqué una llista de títuls nòus, feta á propòsit pera substituirlos als atres, y que mereixqué l'aprobació cheneral, per ser casi tots d'antics valensians, sélebres en lletres, siènsies y arts.

¿No es una llástima c'ara que veem trasformarse Valensia en una siutat hermosa; que veem desaparéixer á tota presa les cases vellòtes, y féntsen en cambi atres tan boniques y de tan sensilles y vistoses fronteres; que va donant ya gust la millora del empedrat, per les proporsions que va prenent; no es una llástima, tornem á dir, que contemplem á Valensia feta casi de nou, y que vecham conservarse encara en sèrts carrers uns nòms tan llechos que dona vergoña el nomenarlos?

No es posible qu'el Achuntament continúe per mes temps sense realisar eixa millora, que si be es veritat no es de profit material, es gloriosa, y estem segurs que no hauria un sòl fill de Valensia que no l'alabara.

Els lechuguinos de Valensia tenen arreglà pera demà una festa en Morvedre, qu'es faràn romansos d'ella. *Sent cuaranta sèt* duros y sinc quinsets hià hasta ara arreplegats pera gastar en la funsió. Esta guardará el órde siguient, segons notísies:

Per lo matí música y corregudes de chòyes, á caball en burros.

Per la vesprá una gran paella, ahon se vòlen ficar estos ingredients:

Dos dotsenes de pollastres; tretse lliures d'anguiles; huit de llus y pachell; sèt ó huit conilletos mascles; deu dotsenes de caragòls; quatre barselles d'arròs, y atres menudènsies que nò's conten; entre elles la tomateta frechida, y un rolo d'á dos lliures per barba.

Ví del camp de Segorb, hasta ballar en un pèu.

Tot asò y lo demés qu'es calla, amenisat per una gran música.

Despues deixaràn anar un globo de sent vint y sinc fulls mes qu'el del atre dia.

Per la nit ball hasta micha cama, de sosietat, en un saló de la casa del Achuntament.

Esta funsió tindrà el caràcter de despedida per arà, hasta que pase la calor.

Anit va quedar resòlta la única cuestió que presentaba dificultats, la del *ambigi* y refresc pera el ball.

Haurá p'els llépols bons gòts
de *sebá*, *horchata* y barquillos,
y p'els demés infantillos,
dols, pastisos y cocòts.

La còsa será formal,
pues la veu pública acusa,
que pa portar la menchusa
ixirà un tren espesial.

Yo promet á chics y grans
qu'en mich la festa estaré,
y si la *ploma* em va be
la descriuré en un ròmans.

EFFECTES DE LA CALOR.

El sentiment hui m'agovia
y el còr la pena em traspasa;
¿no saben qu'es lo qu'em pasa?
que m'ha quedat sense novia.

Aixina es qu'estic tot plé
de picors, no puc escriure;
¡ham reüll!... déixenme riure,
¿no saben vostés per qué?

Perque sentme mil promeses
d'amor pur, volia ella
saber l'escolleta aquella
del cuento d'*Amor y freses*.

Y en un pèu alsant la casa
els dos, per totes rahons
s'ham donat satisfaccions,
y lo qu'es mes, *carabasa*.

Cremat li ha parlat aixina:
«Ya t'ha dit tres vòltes no;
el hòme sense tesó,
no es hòme, qu'es un gallina.»

Si li haguera dit *pen... choll*
no s'haguera enfadat mes;
vechen vostés quin mal es
c'ú siga callat, ¡refoll!

Y sense atendre els consells
de sa mare y sos chermans,
com una fiera, en les mans
s'ha arrancat tots els cabells.

No contenta, em talla els pasos,
y no'm diu sixquera adios;
y despues d'auixarme el gos,
me tira la pòrta als nasos.

Si el casament se malògra
per tan poqueta sustànsia,
no l'arrende la ganansia,
ya té martiri en la sògra.

Y ya que tan desatesa
en mi s'ha volgut mostrar,
si creu que m'ha d'abaixar,
c'aguarde y no tinga presa.

Yo no vullc mes relacions
en qui me tira al carrer,
si ella s'humilla.... pòt ser,
y pera això, en condicions.

El ofès soc yo, està clar,
con que res de partir miques;
¡pues si en lo mon hiá mes chiques
que grans d'arena en la mar!

Ella es creuria, ¡pobretal
que tot me sofocaria,
y qu'en seguida aniria
a contarli l'escolleta.

¿Tú penses qu'el dit me mame
y que m'has de fer ensendre?
pues has de saber y entendre
que *el buey suelto bien se lame*.

Si t'has cregut que soc lerdo
t'habies, tonta, engañat,
con que la d'aquell soldat:
si te he visto no me acuerdo.

No nesesite donarte
ningun'atra explicació;
pues lo mateix tú que yo,
con la música á otra parte.

Així, pues, ya c'ham reñit,
y ans c'atra volta m'atasque,
al que li pique, qu'es rasque,
y al qu'es muiga, bona nit.

Sen Caralampio gloriós
c'als dos nos guarde de mal;
salut.... qu'es lo prinsipal.
Requiescat in pace. Adios.

PALOS.

AÑO NOS FALTABA. Com si no foren prou els clòts que hiá en el Mercat pera fer entropesar á tots els que tenim la desgrasia de pasar per allí, s'els añañixen ara les moltes còrfes de meló que tiren els que per la nit, fent del Mercat una *porcaterra*, tenen la costum d'anar á destripar melons als escalons de la Llòncha ó al banc qu'está apegat á dit edifisi.

Per lo mich, com tot lo mon sap, es de tot punt imposible el pasar sense besar terra; per això la chent, fuchint d'allí, s'en va per la asera, pero s'en dú marro, pues así s'encontra en una corfa de meló que li fa pegar un esbaró que li lleva micha cama, de módo que fuchint del porgatori va á caure en l'infern.

Además, alguns dels que en eixos puestos van á *refrescarse*, tenen la grasia desgrasiá de tirar *corfetes* als sombreros dels que pasen. ¿Qué els de polisía están segos?

Nosatros no podem compendre cóm se consentix una cosa aixina en mich del sigle denau.

Bò será que se pòse remey;

Y en vista d'estes rahons,

filles de la veritat,

fasa el Alcalde Brotons

que no's menchen mes melons

en la plasa del Mercat.

PALO EN ÉLL. Segons nos han dit, pareix qu'en lo carrer de Cadirers, y á la pórtia d'una casa, s'ól posarse un hòme que per lo vist deu tindre manco honra que la *Benita*, y cuant pasa una dòna se li insinúa d'una manera prou indecorosa, traent á relluir còses que no están ni de molt llunt autorisaes per la desènsia.

Si asò es sèrt, com se nos assegura, esperem que l'autoritat

procure ficarli má á tan.... *grasiós* individuo, y donarli en Sent Agustí una plasa de catedratic de.... moral.

Pues no nos pareix ben fet
deixar desacolocat
al qu'es digne d'un.... *brevet*
per tanta moralitat.

¡HÒME, VACHA Á PASECHAR!... S'asenta ú en una cadira de la Glorieta, la paga y resibix el albaranet corresponent. Bueno. Tenim ara c'aquell ú s'alsa, y en la cadira c'ocupaba se queda asentat un amic seu, á qui li dona l'estampeta de Tronchon pera donar fe.

Pasa un tio camándules de bolsa al còll y tisora en mà, ven á nòstre hòme y li diu que pague el asiento. El atre li amostra la carta de pago; pero nones, se li contesta que pague atra volta.

El asentat defen el seu dret, y el canserbero li trau un paperòt que diu c'aixina hu mana.

El paperòt podrà ó no manaro; pero qui siga el amo de les cadires té una gramática parda que deu reformar.

Un atre argument; el cas es el mateix; yo pague una cadira, m'alse, m'en vach y en ella es queda un amic meu á qui yo li he donat el *taló*. Este amic meu, billet en mà, diu:—«Yo tinc presa esta aleluya per una cadira c'acabe d'ocupar mes avant ó mes arrere, dins d'esta mateixa secsió.» ¿Qué contesta vosté, señor cobraor?

A mi m'agrà que cumplit
siga vosté en el seu deure;
pero tampòc se deu creure
c'asi nos mamem el dit.

NOTISIES ESTRANCHERES.

ME-QUICO.

Segons verídics *despachos*
que nos envien d'allá,
pareix c'aquell norte va
pesantse molt mal p'als *machos*.
Els mequi-cans, els mostachos
en l'entrevista primera
els cremaren, y s'espera,
per lo que resa la llista
de la segon entrevista,
el trò gròs en la tersera.

ROM-A.

S'ham quedat sense fesòls,
la cullita s'ha perdut,
en cambi enchamay ha hagut
per así mes *caragòls*.
La cosa té molts bemòls,
mes el *caragòl* hui en dia
así s'en ve, iquí ho dirial
y es perque ara s'ha inventat
pa tota la cristiandat
una nòva loteria.

Por todo lo que precede: *El Editor responsable*,—JUAN GUIX.

VALENCIA.—1862.

IMPRENTA DE JOSE MARIA AYOLDI.